

Dopisi.

Iz Slov. Gradca. (Volitve) v okrajni zastop in odbor slovenjgraški so srečno končane. Dne 25. okt. so volili veliki posestniki, in so slovenski močje dobili po 27 glasov, nemški deset. Nemci so precej obdelovali, posebno je šentiljski »ofer« skakal kakor »pojacej« v dvorani od moža do moža, pa so se mu le smejali. Fanjerov graščak, rezervni stotnik, je bil tudi zelo mogočen, in je mislil, da bodo vsi veliki posestniki pred njim na trebuh popadali in po njegovem komandu volili; ali imel je pred seboj slovenske korenjake, trdne ko skale, čast jim! — Dne 29. okt. so volili meščani, seveda same »nemške« junake, v katerih nje sme teči ne kapljica »lovske krvi, kakor so Potočnik, Tomšek, Gol. Dne 30. okt. pa so volile občine. Tako imamo v zastopu 8 velikih posestnikov naše korenine, 9 Slovencev izmed občin, 9 nasprotnikov iz mesta, in 6 velikih obrtnikov, ki stopijo brez volitve v zastop, med njimi dva Slovana, Farsky in Pernet, in še eden, ki se nam zmirom bolj bliža. Dne 8. nov. se je volil odbor, in je bil doseđanji načelnik Ivan Rogina, posestnik v Podgorju pri Slov. Gradcu, z 31 glasovi zopet izvoljen za načelnika, Ivan Barth, veleposestnik v Št. Janu, naš mož, za namestnika, J. Pernet iz veleobrti, dr. Tomšek iz mesta, od občin Janez Šendorfer, vrli Slovenec iz Starega trga, in ex pleno č. g. župnik Anton Šlander, in Albert Verdnik od Sv. Miklauža. Zmaga je torej naša, pa ni posebno častna. Nekateri reči nas silno žalijo. Čudno je, da se nekateri Slovenci Hribarjanci tako bratijo, pajdašijo in kompromise sklepajo z nemškimi meščani. Spominja nas to na ljubljanske liberalne Slovence, ki so se združili z najhujšimi sovražniki zoper lastne brate katoliške stranke. Še enkrat tako, in mi smo propali. Bojimo se, da tako na čisto zvit, pa lahek način nemčurji zopet na krmilo pridejo. Letos so nasprotniki v velikem posestvu nastopili pri volitvi, prejšnja leta jih še blizu ni bilo. Južna železnica je tudi njim v pomoč poslala pooblaščenca.

Iz Vojnika. (Novo cerkev) smo z veliko slovesnostjo odprli dne 7. nov. Kadar si kdo izmed nas kmetov postavi novo hišo, je to res veliko veselje za vse domače. Pa kaj je kmečka hiša proti naši veličastni cerkveni stavbi? — Ko sem bil vojak, sem daleč po svetu prišel. Toda take cerkve, tako prostorne in visoke nisem v nobeni vasi, v nobenem trgu našel. Zato pa vedno Boga hvalim, da smo Vojničani dobili v g. župniku takega stavbenega vodjo. V teku devetnajstih mesecev je vzrasla naša nova 54 m dolga, 12 m široka cerkev. Lepa je, to moram reči, in kdor ne verjame, naj se sam prepriča in je pride gledat. Okna ima vsa slikana, slikarija na njih je okusna. Veliki oltar je iz marmornatih koscev in plošč spretno sestavljen. Kora ima cerkev dva. Na prvem so orgle. Prižnica se vsakemu dopade. Kar nam še znotranje cerkvene oprave manjka, to homo se preskrbeli. Ker smo že toliko storili, hočemo še tudi zanaprej večkrat seči v žep, da se bo stavha znotraj in zunaj popolnoma dovršila. — Velikansko je bilo naše veselje, ko se nam je bližal dan cerkvenega blagoslovljenja. Rad sem dal za 1 kilo smodnika in ni mi žal. Že v soboto je začelo pokati, pa drugi dan je bilo še hujše. Že zjutraj od treh so moja okna klepetala. Iz stolpovih lin se razlega godbe mili glas, ko odzvonijo juternico. Že jutro obeča veliko. Nisem se motil. Preč. g. kanonik in dekan dr. Gregorec nam blagoslovijo cerkev in v navdušeni pridigi razložijo, kaj je cerkev vernemu kristijanu. Med njihovo peto mašo donelo je po cerkvi milo petje novosestavljenega mešanega zbora. Kakor sem zvedel, so se med pevskami odlikovale Vrataričeve gospodične. — Drugo opravilo

se je pričelo ob pol enajstih. Preč. g. celjski opat so nam tako na srce govorili, da sem si mislil: »Pač škoda, da nimamo večkrat takih slovesnostij!« Pred mašo so blagoslovili dve zastavi šolske mladine, katerim je bila botra vrla gospa Majdičeva. — Pri sv. maši preč. g. opata je popeval moški zbor, pri katerem so sodelovali naši krščanski, za cerkveno petje navdušeni gg. učitelji. Bog poplačaj njihov trud! Cerkveno slovesnost je povikšala veleč. duhovščina bližnja in daljna, kakor na pr. vlč. g. nadžupnik konjiški in drugi. Ljudstva je bilo od vseh vetrov par tisoč. Hvala Bogu, da sem dočkal ta veselja polni dan!

Vojniški kmet.

Z Dunaja. (Poljedelski shod) se je izvršil dne 14. nov. zares velikansko. V Zofijini sobani, v III. okraju se je zbralo okoli pet tisoč kmetov iz vseh avstrijskih kronovin. Predsednik nižjeavstrijske kmetijske zveze, kmet List, pozdravi vse posestnike in sploh kmečke prijatelje. Nato izjavi podpredsednik nižjeavstrijskega cesarskega namestništva Bourguignon, da se vlada hoče ozirati na težnje kmečkega stanu, ki vedno bolj in bolj propada. V imenu dunajskega mesta pa pozdravi v navdušenih besedah župan, dr. Karol Lueger. Predsednikom je bil izvoljen g. List. Razprave so seveda bile v nemškem jeziku, vendar pa se je tudi govorilo češki, poljski, rusinski in rumunski, samo slovenski in hrvaški ne, ker se žal nihče ni k besedi oglasil. Prvi je govoril poslanec Schreiber o organizaciji kmečkega stanu, posebno o kmečkih zadrugah, nato je govoril posestnik R. Sand o pogodbi z Ogersko, ter kazal na gorostasne krivice, ki jih ta pogodba prizadeva nam Avstrijcem. Poslanec Steiner pa je kaj podučljivo govoril o žitni borzi, ki dela ceno našemu žitu, kakor se bogatim židom koristno zdi. Ker so slovanski državni poslanci sklenili, ne se udeležiti tega shoda, ker so ga priredili krščanski socialisti, govoril je namesto vit. pl. Berkša predarilski poslanec Fink o krivicah, ki se kmetom godijo pri davkih. Vsi sklepi ali resolucije so bile navdušeno vsprejete. Konečno je poslanec msgr. Scheicher nazdravil presvetl. cesarju ter je komisarjem avstrijskega poljedelskega shoda bil izvoljen Robert Sand, ki bode o priliki zopet sklical enak shod. — Zvečer ob pol 6. uri pa so vsi udeleženci si ogledali mestno hišo ali rotovž pri električni razsvetljavi na povabilo dr. Luegerja, ki je v velikanski in sila krasni dvorani kmete z lepimi besedami pozdravil. Daj Bog, da bi se resolucije, ki jih prihodnjič objavimo, tudi izvedle na korist kmečkemu stanu, ki je bil in ostane steber države!

Iz Majšperga. (V slovo.) Ni še štiri leta, odkar smo s solznimi očmi zrl v hladni grob za pokojnim, nam toliko priljubljenim g. župnikom, M. Sattlerjem. Fara majšperška je postala udova, a preč. duhovska oblast nam je poslala hitro zopet pridnega č. g. Blaža Cilenseka, župnika iz Zagorja, katerih smo z jako velikim veseljem vsprejeli. Ali žal, veselje naše se je zopet na žalost obrnilo. Novi g. župnik so začeli bolehati. Zelo potrpežljivi so bili v svoji dolgotrajni bolezni, in milo se nam je storilo pri srcu, jih videti na praznik vseh svetnikov tako slabih, a vendar so hoteli pri mrtvaskih opravilih zraven biti, in še celo na mirodvor so šli v sprevedu molit za duše rajnih. Videti jim je bilo, da močno trpijo, ali dolžnostij svojih zavoljo bolezni niso opuščali. Ker pa bolezni gosp. župnika ni hotela zapustiti, prosili so za pokoj, kateri jim je tudi bil dovoljen. Danes pa žal jih ni več med nami, in fara naša je zopet udova. Napotili so se še zdravja iskat v Gradec in potem baje na Dunaj. Razprodali so vse svetne stvari ter dne 6. nov. odisli. Ker se nismo mogli od Vas vsi osebno posloviti, kličemo Vam tem potom jednim srcem: Hvala Vam srčna, nas dušni pastir, za vse nauke in ves Vaš trud, ki ste ga z nami imeli; dobro hočemo

Vaše zlate nauke ohraniti in po njih živeti. Boljšega plačila pa za to nimamo, kakor moliti hočemo za Vas! Vas pa prosimo, spominjajte se nas dobrotno pri daritvah sv. maše! — Hvaležni Majšperžani.

Od Sv. Ropertu v Slov. gor. Tudi Roperčan se mora vendar zopet enkrat oglasiti, mora pogledati v širen svet, mora se vzdramiti iz svojega dolgega spanja, mora pokazati, da se mu teče vroča kri po žilah in da se kali narodnosti niso popolnoma uničene. — Preteklo je že nekoliko let, kar je bilo ustanovljeno bralno društvo pri Sv. Ropertu. A komaj je bil k temu le temelj položen, takoj je bil že tudi tako izruvan, da se sedaj ne pozna več, ali je bilo kedaj tako društvo v tem kraju ali ne. — Kje je roperška inteligenca, kje ste kmeti in kmetice, mladeniči in deklice, po kojih žilah naj bi se vendar tekala kri narodne navdušenosti? Ali ste res tako zaspali, da vam ni več mogoče vzdramiti se iz dolgega spanja, ali vas tarejo druge težave in nadloge tako, da ste pozabili celo na narod? Ne, nikakor ne! Zaspali ste. Res je škoda, da si niste pred vašim spanjem postavili ur vzbudilnic, da vas vsaj nekoliko pomotijo v vašem spanju. — Vzdramite se, dan je že dolgo in se sedaj bolj potegujte za narod slovenski in njegove pravice!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so včeraj vsprejeli ogersko in avstrijsko delegacijo, ter izrekli, da se nam ni bati vojske. Predsednik naše delegacije je grof Franc Thun, ogerske pa grof Szapary. Proračun za skupne stroške je letos za pol milijona večji od lani in se ta znesek potroši za vojaštvo. — 1500 prusaskih dijakov je hodilo pred državni zbor kričat na čast Schönenerju in Wolfu.

Tirolsko. Na južnem Tirolskem so bile dopolnilne deželnozbornske volitve. Bili so izvoljeni sami taki Lahji, ki se ne bodo udeležili sej deželnega zbora, dokler južne Tirole ne dobé lastne samouprave.

Štajarsko. Naslednik deželnega glavarja grofa Wurmbanda bode grof Edmund Attems, sicer hud Nемеc ali štedljiv mož. — Nemški visokošolci so v Gradcu imeli veselico, pri kateri so peli veleizdajske pesmi. Veselica je bila nato razpuščena.

Koroško. Cesta iz Dravske v Zilsko dolino je bila otvorena vpricho Schmidt-Zabierow-a, kateremu so Nemei pri tej priliki spet preveč kadili. — Celovška kmetijska zadruga je vojaštvu ponudila oves in seno, ali ponudba se je žal, odbila.

Kranjsko. Pri dopolnilni volitvi v deželni zbor sta bila izvoljena namesto Kersnika Anton Klein in v vipavsko-idrijskem okraju Ivan Božič. Oba sta slov. liberalca. — Krščansko-socijalna delavska zveza v Ljubljani je imela ustanovni shod. Vrli možje so v odboru.

Primorsko. Laški učitelji imajo večinoma slike laškega kralja in kraljice po svojih sobah razobešene. Taki torej so! — V Trstu je začelo 83 voznikov konjske železnice strajkati.

Hrvasko. Sodnijska obravnava proti 36 kmetom iz Sjeničaka, ki so tri uradnike ubili, se je že začela v Zagrebu. — Ker Madjari hočejo usiliti Rečanom ogerski civilnopravdni red, je odstopil reški župan Mayländer in 47 mestnih odbornikov. Rečani pa so sila razburjeni na Madjare.

Vnanje države.

Rim. Sv. oče so 10.000 frankov podarili za novo katol. cerkev v Cetinju. — V petek se je pol ure mudil

pri papežu nemški državni tajnik Bülow. — Otvorili so rusinski kolegij ali bogoslovsko solo, za katero so naš svetli cesar darovali 100 tisočakov.

Nemško. Nedavno so na južnem Kitajskem ubili nekaj nemških misijonarjev. Vsled tega je nemška vlada te dni poslala štiri vojne ladje z 1642 vojaki v luko Kiau - Čau v Rumenem morju, da dobi zadoščenje in tudi odškodnino od kitajske vlade.

Rusko. General Miljutin, bivši vojni minister, je oni dan praznoval 50letnico svojega službovanja. Car Nikolaj mu je pismeno častital. — V mestu Vilna je postal mestni predsednik neki katoličan. To je bilo dozdej nezlaslišano.

Turško. V Mersini je turška oblast prišla in v Aleksandrijo odpeljala agenta Brazzafollija, ki je avstrijski podanik. Zaradi tega je naš poslanik Calice v Carigradu zahteval, naj se takoj odstavita dva turška uradnika, sicer danes zapusti Carigrad. Dve naši ladji sta že odpluli pred Mersino.

Kreta. Na tem otoku se ni miru in ga ne bode tako kmalu. Grki zahtevajo, naj se izselijo vsi Turki z otoka; zastopniki velesil vedno s Turki držijo, admirali velesil pa večkrat čista drugači sodijo o turški gnolobi.

Amerika. V Novem Jorku je postal župan van Vik. — Na Kubi so ustaši razstrelili zopet neko železnico in je bilo mnogo španskih vojakov ubitih. — V Braziliji in sicer v Rio de Janeiro je republikanska vlada izklicala vojaški sod in je dala zapreti več poslancev in drugih nevarnih oseb.

Azija. Punt v Indiji bodo Angleži kmalu udušili. Afridi so še bojda popolnoma osamljeni in se v kratkem udadó. — V Indiji še vedno razsaja grozna kuga. Mesto Poona je skoraj povsem izmrlo.

Za poduk in kratek óas.

Popotna pisma iz Dalmacije.

Na Adriji, avgusta 1897.

(Dalje.)

Kolikor se še spominjam, opisoval sem Ti v zadnjem pismu iz Spljeta razvaline mesta Salone. Danes le nekaj besed o zgodovini tega mesta. Kdaj se je Salona sezidala, o tem tudi zgodovina nima gotovih podatkov. Gotovo je, da je bilo to mesto rimska naselbina, ki se je večkrat v boj z Rimom zapela. Ob času vojske Cezar-ja s Pompej-em potegnulo je s prvim, ter prisililo poveljnika Oktavija, da se je moral pomakniti nazaj s svojo vojsko. Leta 305. si je cesar Dioklecijan, že truden vladanja, to mesto izvolil za svoje bivališče, ter dal blizu Salone sezidati ono velikansko »Dioklecijanovo palačo«, o kateri sem zadnjikrat natančneje poročal. L. 535. so Salono Goti, leta 639. Avari razdžali. Prebivalci so zbežali na otoke, južno od Spljeta ležeče, pa se kmalu zopet vrnili, ter med zidovjem Dioklecijanove palače zavetje iskali. Od tega časa je poprej toliko slovito mesto Dalmacije začelo razpadati, se spremenilo v razvaline; še le l. 1815. začeli so izkopavati starine in to delo se v naših dneh kaj marljivo nadaljuje. Vlada tudi to podjetje vrlo podpira in upati je, da se v teku let — posestniki ondotni svoje posestvo precej visoko cenijo — še marsikaj zanimivega spravi na dan. Razven navedenih dveh cerkev se je do sedaj izkopal prostoren »amphiteater« t. j. gledališče, kopališča itd.

Ako se ne bi bilo prehitro zmrčilo, obiskali bi se bili bližnjo vas Vranico, ki se imenuje zaradi čudne lege hiš: »Piccola Venezia«, pa morali smo biti zadovoljni s tem, da smo si jo ogledali od daleč pri solnčnem zahodu. Kakor smo si z malo nevoljo začeli ogled-